

14. mai 2016

Trykket i Dagens Næringsliv 13. mai

Forsvar nå – eller om tyve år?

Langsiktig planlegging er nødvendig, men langsiktighet må ikke fortrenge de nære utfordringene.

Espen Skjelland, avdelingssjef ved Forsvarets forskningsinstitutt, understreker nødvendigheten av langsiktighet i forsvarsplanleggingen (DN 9. mai). Ingen med faglig innsikt vil være uenig med ham. Han vil også finne bred støtte for vurderingen at det ut fra den sikkerhetspolitiske situasjonen er «grunn til å bruke budsjettene slik at vi får mye kampkraft ut av dagens forsvar på kort sikt».

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er tydelig forverret, og forsvaret har pga. mangeårig underfinansiering nesten ingen kapasitet ut over den som kreves for de løpende vaktoppgavene hjemme og deltagelsen i internasjonale operasjoner ute. På grunn av huller i personelloppsetningene og mangler i vedlikehold og forsyninger er bare en liten del av forsvarets avdelinger, fartøyer og fly oppsatt som forutsatt for krigsinnsats.

Den umiddelbare utfordringen er altså å få det forsvaret vi har vedtatt på papiret, men bare delvis har i virkeligheten, opp i kampklar stand. Det vil kreve budsjettøkninger med 3 mrd. kr. hvert år i de kommende fire år, og deretter vedlikehold av budsjettets kjøpekraft, ifølge Forsvarssjefens fagmilitære råd (FMR). Samlet for kommende fireårsperiode blir økningen altså 30 mrd. kr.

Dette er dramatisk ettersom budsjettøkninger av slik størrelse ikke kan gjennomføres uten at det går ut over andre budsjettposter. Så skulle man tro at dette var tema for politisk debatt. Men slik er det ikke.

FMR og den kommende langtidsproposisjonen om forsvaret har en tidshorisont på tyve år, 2015-2034. Hensikten med en så lang planperiode er å vise konsistens i planene over tid. Mange av dagens disposisjoner medfører, som Skjelland påpeker, bindinger i personellstruktur og driftsutgifter over lang tid. I tråd med denne planrammen er også de nødvendige budsjettøkningene summert opp til 175 mrd. kr. til og med 2034. Dette er imidlertid en ganske løs indikasjon, gitt usikkerhetene i planer og kostnader.

Men så opplever vi at nettopp tallet 175 blir det sentrale tema i debatten. Vil regjeringen bare gå for 150 milliarder? - eller 160? – eller 165? Og hva mener Arbeiderpartiet?

Politisk er denne vinklingen av debatten neppe uttrykk for trang til langsiktig forpliktelse, slik Skjelland ser som nødvendig. Den politiske arvesynden er nettopp å vedta oppløftende planer med små utgifter nå, og større i en fjernere fremtid. Politikernes bekymringen for budsjettbalansen over tyve år kan forstås som en avsporing fra denne regjeringens og dette stortingets ansvar. Det første og viktigste spørsmålet nå er om man vil prioritere til sammen 30 mrd. kr. over de kommende fire år, - og 3 mrd. i neste års budsjett – for å bringe det førstelinjeforsvaret Stortinget tidligere har vedtatt i brukbar stand, så raskt som praktisk mulig. I motsatt fall oppgis altså førstelinjeforsvaret, og dermed grunnlaget for både sikkerhetspolitikken og langtidsplanens anbefaling (og budsjetttramme).

Det avgjørende tallet i dag er hverken 150 eller 175, men 30. Den første politiske milepælen er ikke år 2034, men 2020. Planen for utviklingen av forsvaret etter 2020 er viktig, men en realistisk behandling forutsetter avklaring av de nære spørsmål om førstelinjeforsvaret.

5